

Stol nr 2
Nina Burton
Författare, fil. dr.
Ledamot av Samfundet De Nio sedan 1994
Född 1946. Bosatt i Stockholm

På stol nr 2 ter sig världen lite vidare. Där har fyra författare gett litteraturen nya landskap: Selma Lagerlöf införde sitt Värmland, Elin Wägner sitt Småland, Stina Aronson sitt Norrland och Birgitta Trotzig ett kustland med glödande skuggor.

De forskare som suttit på stol nr 2 har för sin del sett litteraturen ur fågelperspektiv. Sigrid Leijonhufvud skrev om sexhundra författarinnor, och Elisabeth Tykesson om tusen års världslitteratur.

Ett mer verklighetsanknutet perspektiv hade Eva Andén; under fjorton år De Nios ordförande. Som Sveriges första kvinnliga advokat stred hon framgångsrikt för kvinnors rätt i nya äktenskapslagar.

Vad gör man med sådana föregångare?

Man får röra sig mellan vitt skilda landskap. I mitt fall blev det möjligt genom genreöverskridande essäböcker.

Den hundra poeten (1988) var en krönika över femtio års svenska poesitrender, granskade med hjälp av vidvinkelobjektiv och skrattspegel.

Resans syster, poesin – en lyrisk karta på elva språk (1994) beskrevs som en *road movie* med poesin som kompass, på jakt efter europeiska kulturers egenart. I boken ingick introduktioner av poeter från sex länder samt ett hundratal dikttolkningar. Men att det inte var en fackbok visade Augustnomineringen i den skönlitterära klassen.

Det splittrade alfabetet. Tankar om tecken och tystnad mellan naturvetenskap, teknik och poesi (1998) tillkom efter ett år som gästpoet på KTH, och visade beröringspunkterna mellan vetenskap och poesi.

Det som muser viskat. Sju frågor och hundra svar om skapande och kreativitet (2002) illustrerade hur det jag dittills skrivit om – till exempel tidsströmningar, kulturklimat och kulturmöten – även kan forma skapandet.

Och att historien är full av skapande och forskande kvinnor bevisade *Den nya kvinnostaden. Pionjärer och glömda kvinnor från tvåtusen år* (2005). Också det var en reseberättelse med ett nytt Europaperspektiv, fast synvinkeln där var de bortglömda kvinnornas. Genom det tog jag alltså upp en tradition från de sju föregångarna på stol nr 2, som på var sitt sätt velat vidga kvinnors värld.

Litterär essäistik ligger mellan vetenskapens och lyrikens skilda poler. Den ena besökte jag för ett kvarts sekel sedan genom min avhandling om motsägelsen hos Werner Aspenström, *Mellan eld och skugga* (1984). Två böcker med Aspenströms artiklar och essäer redigerades på kuppen: *Vissa sidor och ovissa* (1979) och *Reflexer* (2000). Fast litteraturvetare blev jag aldrig.

Mitt litterära basläger blev i stället poesin. Som introduktör till exempel i antologin *Alkemins blå eld* (1991; modern arabisk poesi tolkad tillsammans med Saleh Oweini). Men framför allt i de egna diktböckerna *Bakom den gröna dörren* (1987), *De röda minustalen* (2000) och *Ett svar i 24 skärvor* (2008).